

Янги долларли банкнот
Кучли ҳимояланган. Нафисроқ безатилган. Ҳавфсизроқ.

Аҳборот варажчи

Тезлик билан тарқатиш учун

MEDIA CONTACTS:

September 20, 2007

Dawn Haley or Claudia Dickens
Bureau of Engraving and Printing
202/874-2778

Rose Pianalto or Jeffrey Smith
Federal Reserve Board
202/452-2955

Office of Public Affairs
U.S. Secret Service
202/406-5708

Penny Kozakos
New Currency Program Media Support
202/530-4887

«Wi-5» электрон тадбирида Янги \$5 долларли банкнот дебюти

2008 йил бошида муомалага киритилиши режалаштирилган янги нусҳадаги пул банкнотини амалиётда ҳеч бўлмаган «электрон тармоғи» орқали овоза қилиш

Вашингтон шаҳри, 2007 йил 20 сентябрь. Бугун WASHINGTON, D.C. (September 20, 2007) — Бугун АҚШ Ҳукумати, янги ва кучлироқ, ҳимояланган 5 долларли банкноталар безагини, ва унинг 2008 йилнинг бошидан муомалага киритилишини электрон аҳборот воситалари орқали ошкора маълум қилди. Ундан сўнг янги нусҳадаги 100 долларли банкноталарга навбат келади. АҚШ қоғоз пули ҳусусиятларини электрон аҳборот воситалари орқали тўлаиқ, равища ошкора баён қилиш тарихда биринчи марта амалга оширилди.

Янги нусҳадаги 10, 20, ва 50 долларли банкнотлардаги каби, янги 5 долларли банкнот ҳам фойдаланишга осон қилиб, кучли ҳавфсизлик чоралари билан ҳимояланган. Бу тарика кучайтирилган ҳимоя воситалари, ташкилотларга ва оддий таъминотчиларга янги 5 долларли пулни текшириша ёрдам беради. Уни қалбакилаштирувчиларга эса қийинчиликлар туғдиди.

Бугун, АҚШ Молия вазирилги раҳбарияти, Федерал Резерв банки ходимлари, Нақш безаклари ва босмахона бюроси, ҳамда АҚШ Махфий хизмати, пул ҳавфсизлиги ва ҳимоясига бағишилаб ошкора ўтказилган «Wi-5», деб номланган электрон тадбирининг тўлиқ иштирокчиларига айландилар. Улар ҳукматнинг пулни қалбакилаштирувчи шахслардан илгарилаб кетаётганига алоҳида урғу бериб, тўхталиб ўтдилар. Ҳукумат раҳбарлари томонидан тавсия қилинган 5 долларли пул безагидаги ўзгаришларни «ошкора маълум қилиниши» ва бугунги кунда пулни ҳимоя қилиш масалаларига бағишиланган ушбу электрон муроқот электрон www.moneyfactory.gov/newmoney манзили ва аҳборот янгиликларининг саволлар ва жавоблар онлайн тизими (online Q&A for news reporters) орқали амалга оширилди. Янги 5 долларли пул банкнотлари ҳусусиятлари тўғрисида маълумот берувчи «манзарали тасвиirlар» ҳам сайт орқали бериб борилди.

«Ҳукумат, имкони боича, энг яҳши техникадан фойдаланади, шундай экан, сизнинг қалбаки пулларни олиб қўйишингиз эҳтимолдан йирок», деди АҚШ Молия вазири Анна Эскобедо Кабрал. «Энг сўнгги ҳавфсизлик белгиларнинг қўлланилиши ушбу пул сериясининг асосий шартиdir, унинг ҳимоя белгиларини аниқлаш барчага осон. Уни қандай аниқлашни ўрганинг. Шунда, тасодифан, кимларнингдир сизга ўтказиб юбормоқчи бўлган қалбаки пулларни пайқай оласиз ва пешона тери билан топган пулингиздан ажралиб қолмайсиз».

Янги 5 долларли банкноталарда санъат даражасига кўтарилиган мураккаб ҳимоя белгилари мавжуд бўлиб, улардан пул ҳисоблагич аппаратлар ҳам, аҳоли ҳам, бирдек фойдалана олади. Пул банкноталарини юқорига кўтариб, ёруғлик нурига тутинг ва қўйидаги белгиларни топинг:

- Сувбелги:** Қайта ишланган 5 долларли банкнотнинг 2та сув белгиси бор. Катта «5» рақамини ифодаловчи янги сув белги, портретнинг ўнг тарафига, бошқача айтганда, эски 5 долларли банкнотдаги Президент Линcoln портрети сув белгиси ўрнига жойлаштирилган. Иккинчи сув белги - бу Зта кичкина «5»чалар устуни бўлиб, улар янги 5 долларли банкнотдаги портретнинг чап тарафига жойлаштирилган.
- Ҳавфсизлик толаси:** Янги 5 долларли банкнотда, пулга қоришириб ишланган ҳавфсизлик толаси, ёки чизиги, портретнинг чап томонида вертикал ҳолатда ўтказилган. Ҳавфсизлик толаси бўйлаб, «5» рақами ва «USA» сўзи, навбатма-навбат равища жойлаштирилган. Улар, ҳавфсизлик толаси бўйлаб, пулнинг иккала томонидан кўриниб туради. Ушбу тола ультрабинафаша нурда қаралганда ҳаворанг тусда ялтираб кўринади.

«Бизнинг мақсадимиз, АҚШ ва дунё юзидаги молия ташкилотлари билан, шунингдек, хорижий марказий банклар билан тўғридан-тўғри иш юриташ орқали, қайта безатилган пулларни жамоатчиликка таништиришдир», деди Федерал Резерв бошқармаси банк операциялари ва тўловлар бўлими директори ёрдамиси Мишел Ламберт. «Эски 5 долларли пулларингизни янгисига алмаштиришнинг хожати йўқ. Қўйма Штатларда босиб чиқарилган барча АҚШ пуллари: ҳоҳ у эски, ҳоҳ у янги бўлсин, барибир, қонуний кучга эга ва номинацияси бўйича ўзининг ҳарид кучини тўлиқ, равища сақлаб қолган».

5 долларли пулларнинг савдо автоматлари ва транспорт касса аппаратларида кўпроқ ишлатилишини ҳисобга олиб, АҚШ Ҳукумати, мазкур аппаратларни чиқарувчи ва улардан фойдаланувчиларни, келажакда чиқариладиган янги 5 долларли пул банкноталаридан хабардор қилишини ўз олдига мақсад қилиб қўйди. Шунинг учун у бундан бир йил бурун иш бошлаб юборди ва мазкур аппаратларни янги пулни танишга ва қабуллашга мослаштиришга имкон берди.

«Ўз машиналарини янги пулни қабул қилишга мослаштиришлари учун, тегишли маълумотлар билан таъминлаб, биз савдо автоматлари ва бошқа пул билан алоқадор техник воситаларни ишлаб чиқарувчи корхоналар билан иш юритмоқдамиз», деди Ларри Р. Феликс, Молия вазирлиги пулни нақшлаш ва босмадан чиқариш бюроси директори. «Биринчи навбатда, биз касса аппаратларини кучайтирилган ҳавфсизлик белгиларини ўқий олишга мослаштироқдамиз. Бу эса пулни қалбакилаштиришга қарши ҳимоянинг биринчи қаторида турган вазифа бўлиб, уларнинг янги нусҳадаги пулни ва унинг кучайтирилган ҳавфсизлик белгиларин аниқлай олиши, пулнинг силлиқ, бир текисда алмашиниши учун жуда муҳим омилдир».

5 долларли пулнинг янги кўринишини очиқ равиша баён қилиш билан бирга, бугун АҚШ Ҳукумати, жамоатчиликни ўқитиш дастурини иккинчи босқичга кўтарди. Бу дастур, бутун жаҳон халқига, янги пул безаклари ва уни ҳимоялаш ҳусусиятлари тўғрисида маълумот беради ва ҳеч қандай тўсиқларсиз, силлиқ, равиша, муомалага киритилишига имконият яратди.

Бизнес жамоатчилиги, молия ташкилотлари, савдо ва маҳсус бирлашмалар, фуқаро жамоатчилиги ва алоҳида шахсларга, касса аппаратлари ва пул таъминотчиларини янги пул билан таништириш ва ўларини қалбаки пуллардан ҳимоя қилишга ўргатиш мақсадида, эркин ўқитиш материаллари чоп этган. 2003 йилдан бўён, АҚШ Ҳукумати, 10, 20 ва 50 долларли пулларнинг безаклари ҳақида, тахминан 78 миллион дона аҳолини ўқитиш ва тайёрлаш тўғрисида материаллар тарқатди. Ушбу материалларни буюртма қилиш, ёки www.moneyfactory.gov/newmoney электрон почтаси орқали турли тилларда олиш имкони бор.

Янги 5 долларли банкнотдаги ҳимоя белгилар, пулни қалбакилаштирувчиларга, 5 долларли пулдаги сиёҳни бироз силжитиб, ёки оқартириб, унинг устига 100 долларли қалбаки пулни босиб чиқаришга имкон бермайди. 5 ва 10 долларли пуллар ўртасидаги иложи борича кўп фарқлар туфайли, янги чиқарилган банкнота, уни қалбакилаштиришга уринаётгандар ишини барбод қиласди ва АҚШ пулидан фойдаланаётгандарни ҳимоя қиласди.

5 долларли пул банкнотасидаги қоғозга сингдирилиб ишланган ҳавфсизлик толаси шундай силжитилганки, унинг турган жойи 100 долларли пулдагидан бутунлай бошқача. 100 долларли пуллардаги каби, эски 5 долларли пулда ҳам, у портретнинг ўнг томонига жойлашган эди. Янги 5 долларли пулда эса, бу тола Президент Аврви Линкольн портретининг ўнг томонида жойлаштирилган.

Бундан ташқари, янги 5 долларли банкнота ва 100 долларли банкноталар ўртасидаги фарқлар янада ойдинлашган. Авваллари, эски 5 долларли пулда ҳам, ва 100 долларли пулда ҳам сувбелгили портретлар бор эди, энди янги 5 долларли пулдаги сувбелгили портрет ўрнига катта «5» рақами жойлаштирилди. Бунга яна қўшимча қилиб, иккинчи сувбелги босиб чиқарилди. У - учта кичкина «5»чалардан иборат устун бўлиб, у ҳам Президент Линкольн портрети ёнига жойлаштирилди.

«Аҳолини ўқитиш, қонунни кучайтириш ва илғор ҳавфсизлик белгилари - барчаси бигаликда, пулни қалбакилаштиришга қарши курашда катта ёрдам беради. Лекин одамлар, бу воситалардан тўғри фойдаланишни билсаларгина, пулнинг ҳавфсизлик чоралари иш бериши мумкин холос», деди Мишел Меррит, АҚШ Махфий хизмати, илмий ишлар бўлими директори ёрдамчиси ўринбосари.

Фақат ўтган йилнинг ўзида, АҚШда, қалбаки пулни бегоналарга ва ташкилотларга ўтказётгап уринаётган, 3945 шахс хибсга олинган. Бу эса 62 миллион доллар пулни йўқотиш билан баробар.¹

Ўтган йили, АҚШ ва бошқа мамлакатлар Махфий ҳавфсизлик хизмати ходимлари томонидан 53 миллион долларли қалбаки пуллар муомалага кириб кетишдан сақлаб қолинди. Жаҳон бўйлаб салкам 65 миллион доллардан иборат пул маблаглари аниқланиб, муомаладан олиб ташланди ва ясама пулларни олган бегуноҳ қўрбонларнинг пул йўқотишларига сабаб бўлди.²

Янги чиқарилган 10, 20 ва 50 долларли пуллардаги каби, янги 5 долларли пул банкноти фонига ҳам, Америка озодлик рамзилари тасвири киритилган. Булар: Америка Қўшма Штатларининг Буюк муҳри, бургут ва қалқон тасвирилари бўлиб, улар пурпур рангда банкнотнинг олди тарафига босилган.

Қўшимча дизайн элементлари қўйидагилардан иборат:

- Пул қийматини аниқлашда қўйналадиган, ва кўриш қобилияти ноchor одамлар учун, пулнинг орқаси ўнг тарафи пастида жойлашган йирик «5» рақами, янги \$5 долларли банкнотда янада катталаштирилган ва юқори даражада ажрадлиб турувчи пурпур рангли сиёҳ, билан босилган.
- Пулнинг юза тарафидаги Президент Линкольн портрети атрофига чизилган овал чегара, ва унинг орқа тарафидаги Линкольн мемориали тасвиirlари бироз силжитилган. Иккаласининг ҳам нақшлари кучайтирилган.
- Банкнотанинг юза тарафида, камалаксимон пурпур юлдузлар, Буюк муҳр ва портретни ўраб турибди, унинг орқа ва олд тарафларига кичкина сарик, «5» чалар босилган.

5 долларли янги пулнинг энг кўзга чалинадиган фарқи - пулнинг марказий қисмига берилиган оч пурпур ранг бўлиб, у пулнинг чеккасига яқинлашгани сарি курангга айланаб боради. Пул билан иш юритувчиларнинг барчаси, майли улар оддий таъминотчилар бўлсин, майли автомат кассалари бўлсин, пулнинг фақат ранги билан чекланиб қолмасдан, балки унинг бош ҳавфсизлик белгиларни: сувбелгилари ва ҳавфсизлик толасини ҳам билсинглар, чунки асл пулни аниқлаш учун унинг рангинигина билиш кифоя қилмайди.

###

¹ АҚШ Махфий хизмати, 2006--молия йили аҳборотига биноан

² АҚШ Махфий хизмати, 2006--молия йили аҳборотига биноан